

A Btk. kis gömböcéről, azaz a pénzmosásról

Bevezetés

Dolgozatom tárgya a pénzmosás bűncselekményének 2021. január 1. napjától hatályos törvényi szabályozásának, az azzal kapcsolatos egyes elméleti és gyakorlati problémáknak az elemzése.

Az adott törvényi tényállás létét az a cél igazolja, amely szerint a bűnözés vagyoni hasznának megakadályozásával lehet magát a bűnözést eredményesebben visszaszorítani, s ennek az előny biztosítását szolgáló járulékos bűncselekményekre is ki kell terjednie.

A pénzmosás törvényi tényállása „régen és most”

A pénzmosás bűncselekménye 1994. május 15. napjától szerepel a büntető törvénykönyvben. Az eredeti szabályozás az alábbi volt:

1978. évi IV. törvény 303. § (1) Aki a más által elkövetett öt évet meghaladó szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekménnyel, illetve embercsempészéssel, kábítószerrel visszaéléssel vagy nemzetközi jogi kötelezettség megszegésével összefüggésben keletkezett anyagi javakat elrejtéssel, hogy

a) az eredetét, illetőleg valódi természetét eltitkolja vagy elleplezi,

b) az eredetéről, illetőleg valódi természetéről a hatóságnak hamis adatot szolgáltat, büntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő az is, aki az ott említett anyagi javakat

a) magának vagy harmadik személynek megszerzi, használja vagy felhasználja,

b) megőrzi, kezeli, értékesíti, az anyagi javakkal vagy ellenértékével bármilyen pénzügyi vagy bankműveletet végez, azon vagy az ellenértékén más anyagi javakat szerez, ha az anyagi javak eredetét az elkövetés időpontjában ismerte.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a pénzmosás

a) üzletszerűen vagy pénzmosással foglalkozó szervezet keretében,

b) pénzügyintézet, értékpapírforgalmazó, befektetési alapkezelő, biztosítóintézet vagy szerencsejáték szervezésével foglalkozó szervezet tisztségviselőjeként vagy alkalmazottjaként,

c) hivatalos személyként,

d) ügyvédként

követik el.

(4) Aki a pénzmosásra vonatkozó, törvényben előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(5) Aki a (4) bekezdésben említett bejelentési kötelezettségének gondatlanságból nem tesz eleget, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(6) Nem büntethető pénzmosás miatt, aki a hatóságnál önként feljelentést tesz, vagy ilyet kezdeményez, feltéve, hogy a cselekményt még nem, vagy csak részben fedezték fel.

A szóban forgó bűncselekmény törvényi tényállása jó néhány változáson ment keresztül. Az alapbűncselekmények köre kibővült a szabadságvesztéssel büntetendő valamennyi bűncselekménnyel összefüggésben végzett különböző pénzmosási formákra, majd a 2001. évi CXXI. törvény már a saját cselekmény elkövetéséhez kapcsolódóan is megteremtette a pénzmosás miatti felelősségre vonás lehetőségét, illetve az előkészületi cselekmények közül a pénzmosás elkövetésében megállapodást is büntetendővé nyilvánította. A változások lényege az volt, hogy egyrészt a Btk. „kis gömböcéként” minél több cselekményt tudjon elnyelni, másrészt a kógens uniós követelményeknek megfelelőbb, a Btk. rendelkezéseivel koherensebb, a jogalkalmazó számára érthetőbb, alkalmazhatóbb legyen. Sok követelménynek próbál tehát a jogalkotó eleget tenni, nézzük, hogy mennyire sikerült.

A hatályos szabályozást közvetlenül megelőzően, 2020. december 31. napjáig az alábbi törvényi szabályozással találkoztunk a pénzmosás bűncselekményét illetően:

399. § (1) Aki más által elkövetett büntetendő cselekményből származó

a) dolgot átalakítja, átruházza, vagy a dologgal összefüggésben bármilyen pénzügyi tevékenységet végez, vagy pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe abból a célból, hogy

aa) az ilyen dolog eredetét eltitkolja, elleplezze, vagy

ab) a más által elkövetett büntetendő cselekmény elkövetőjével szemben folytatott büntetőeljárást megghiúsítsa,

b) dolog eredetét, az ilyen dologon fennálló jogot vagy az e jogban bekövetkezett változásokat, az ilyen dolog helyének változását vagy azt a helyet, ahol az ilyen dolog található, eltitkolja, vagy elleplezi,

büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó dolgot

* Bírósági titkár, Szegedi Ítéltábla.

a) magának vagy harmadik személynek megszerzi,
b) megőrzi, kezeli, használja vagy felhasználja, azon vagy az ellenértékén más anyagi javakat szerez,
ha a dolog eredetét az elkövetés időpontjában ismerte.

(3) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki büntetendő cselekményének elkövetéséből származó dolgot ezen eredetének leplezése, titkolása céljából

a) gazdasági tevékenység gyakorlása során felhasználja,
b) a dologgal összefüggésben bármilyen pénzügyi tevékenységet végez, vagy pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe.

(4) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1)–(3) bekezdésben meghatározott pénzmosást

a) üzletszerűen,
b) különösen nagy vagy azt meghaladó értékre,
c) pénzügyi intézmény, befektetési vállalkozás, árutőzsdei szolgáltató, befektetési alapkezelő, kockázati tőkealap-kezelő, tőzsdei, központi értéktári vagy központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet, biztosító, viszontbiztosító vagy független biztosításközvetítő, illetve önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, magánnyugdíjpénztár vagy foglalkoztatói nyugdíj-szolgáltató intézmény, szerencsejáték szervezésével foglalkozó szervezet, vagy szabályozott ingatlanbefektetési társaság tisztviselőjeként vagy alkalmazottjaként,
d) hivatalos személyként vagy
e) ügyvédként

követik el.

(5) Aki az (1)–(4) bekezdésben meghatározott pénzmosás elkövetésében megállapodik, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

400. § (1) Aki a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó

a) dolgot gazdasági tevékenység gyakorlása során felhasználja,

b) dologgal összefüggésben bármilyen pénzügyi tevékenységet végez, vagy pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe, és gondatlanságból nem tud a dolog ezen eredetéről, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés három évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

a) különösen nagy vagy azt meghaladó értékre,
b) pénzügyi intézmény, befektetési vállalkozás, árutőzsdei szolgáltató, befektetési alapkezelő, kockázati tőkealap-kezelő, tőzsdei, központi értéktári vagy központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet, biztosító, viszontbiztosító vagy független biztosításközvetítő, illetve önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, magánnyugdíjpénztár vagy foglalkoztatói nyugdíj-szolgáltató intézmény, szerencsejáték szervezésével foglalkozó szervezet, vagy szabályozott ingatlanbefektetési társaság tisztviselőjeként vagy alkalmazottjaként, illetve

c) hivatalos személyként

követik el.

(3) Nem büntethető az (1)–(2) bekezdésben meghatározott pénzmosás miatt, aki a hatóságnál önként feljelentést tesz, és az elkövetés körülményeit feltárja, feltéve, hogy a bűncselekményt még nem vagy csak részben fedezték fel.

A 2020. évi XLIII. törvénnyel való módosítását követően a pénzmosás fenti törvényi szabályozása 2021. január 1. napjától kezdődő hatállyal a következőképpen alakult:

Btk. 399. § (1) Aki a büntetendő cselekményből származó

vagyon eredetét, a vagyonon fennálló jogot, a vagyon helyét, ezek változását elfedi vagy elleplezi, pénzmosást követ el.

(2) Pénzmosást követ el az is, aki a büntetendő cselekményből származó vagyon eredetének, a vagyonon fennálló jognak, a vagyon helyének, ezek változásának elfedése vagy elleplezése céljából a vagyont mástól átveszi, elrejt, átalakítja, átruházza, elidegenítésében közreműködik, felhasználja, azzal összefüggésben pénzügyi tevékenységet végez, pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe, vagy arról rendelkezik.

(3) Pénzmosást követ el az is, aki a büntetendő cselekményből származó vagyon mástól való átvételével, elrejtésével, átalakításával, átruházásával, elidegenítésében való közreműködéssel, felhasználásával, az azzal összefüggésben végzett pénzügyi tevékenységgel, pénzügyi szolgáltatás igénybevételével, vagy az arról való rendelkezéssel

a) közreműködik a mással szembeni vagyonek Kobzás, illetve vagyonvisszaszerzés megghiúsításában, vagy

b) a mással szembeni vagyonek Kobzás, illetve vagyonvisszaszerzés megghiúsítására törekszik.

(4) Pénzmosást követ el az is, aki a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyont

a) megszerzi, felette rendelkezési jogosultságot szerez, vagy

b) megőrzi, elrejt, kezeli, használja, felhasználja, átalakítja, átruházza, elidegenítésében közreműködik.

(5) A büntetés büntett miatt öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a pénzmosást jelentős értéket meg nem haladó értékre követik el.

(6) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a pénzmosást

a) különösen nagy értékre, vagy

b) jelentős értékre

ba) üzletszerűen,

bb) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben meghatározott szolgáltatóként, annak tisztviselőjeként vagy alkalmazottjaként a szolgáltató tevékenységével összefüggésben, vagy

bc) hivatalos személyként

követik el.

(7) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a pénzmosást

a) különösen jelentős értékre, vagy

b) különösen nagy értékre

ba) üzletszerűen,

bb) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben meghatározott szolgáltatóként, annak tisztviselőjeként vagy alkalmazottjaként a szolgáltató tevékenységével összefüggésben, vagy

bc) hivatalos személyként

követik el.

(8) Aki pénzmosásra irányuló előkészületet követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(9) Nem büntethető a felbújtó vagy a bűnsegéd, ha a (3) vagy a (4) bekezdésben meghatározott bűncselekményt az általa elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyonra követi el.

400. § (1) Aki a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyont elrejt, átalakítja, átruházza, elidegenítésében közreműködik, felhasználja, azzal összefüggésben pénzügyi tevékenységet végez, pénzügyi szolgáltatást vesz

igénybe vagy arról rendelkezik, és gondatlanságból nem tud a vagyon eredetéről, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés vétség miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

a) különösen nagy vagy azt meghaladó értékre,

b) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben meghatározott szolgáltatóként, annak tisztségviselőjeként vagy alkalmazottjaként a szolgáltató tevékenységével összefüggésben, vagy

c) hivatalos személyként

követik el.

(3) Nem büntethető az (1) és (2) bekezdésben meghatározott pénzmosás miatt, aki a hatóságnál önként feljelentést tesz, és az elkövetés körülményeit feltárja, feltéve, hogy a bűncselekményt még nem vagy csak részben fedezték fel.

A vagyoni érdekeket szolgáló járulékos bűncselekményekkel szembeni büntetőjogi eszközök hatékonyságának javítása és az uniós normáknak¹ való megfelelés érdekében a legutóbbi módosítás a pénzmosás elkövetési tárgyának lehetséges körét kitágította, az orgazdaság tényállását beolvasztotta a pénzmosásba, az előkészületet generálisan büntetendővé tette, a saját cselekményből származó vagyonra elkövetett pénzmosás immáron nem önálló alakzat, a szándékos alapeseti pénzmosás mind a négy alakzata esetében a büntetési tétel alsó határa a generális minimum lett, a gondatlan pénzmosás körében releváns magatartások körét kibővítette és átalakította a minősítési rendszert is.

Nézzünk meg részletesebben néhány problémát – a teljesség igénye nélkül –, mivel is állunk szemben immáron 3 éve.

Gyakorlati problémák a jelenleg hatályos szabályozás tükrében

Ahogy már említettem, az elkövetési tárgy módosult, a dolog (illetve a dolog módjára viselkedő, vagyoni jogosultságot megtestesítő okirat és dematerializált értékpapír) helyett a vagyon lett. A vagyon fogalmának külön törvényi meghatározása nincs, a jogalkalmazói gyakorlat alakítja. Beletartoznak nemcsak a dolgok, a dolog módjára viselkedő okiratok, értékpapírok, hanem a fizetésre használt elektronikus adat különféle formái; a kriptovaluták, a vagyon hasznai, a vagyoni értékű jogok és követelések, a pénzben kifejezhető értékkel bíró előny is. Vagyis minden, ami vagyoni előnnyel jár. Ahogy a pénzmosás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló (EU) 2018/1673 Irányelv meghatározza; „vagyon”: mindennemű vagyoni eszköz, beleértve az anyagi vagy eszmei, ingó vagy ingatlan, materiális vagy immateriális javakat, valamint bármilyen formájú olyan jogi dokumentum vagy okirat, ideértve az elektronikus és digitális is, amely bizonyítja az ilyen vagyoni eszközökhöz fűződő jogcímet vagy a bennük lévő érdekeltiséget.

Ennek a vagyonnak a pénzmosás előcselekményének számító büntetendő cselekményből kell származnia. Azt, hogy

az adott vagyon ilyen, nem kell feltétlenül már jogerős ítéletnek megállapítania, a pénzmosás vonatkozásában eljáró bíróság az ítéleti tényállásában önállóan is megállapíthatja (a pénzmosásban való bűnösség kimondása ezt feltételezi is), az előbűncselekmény elkövetőinek felelősségre vonása nélkül is, sőt anélkül is, hogy az alapbűncselekmény elkövetői akár csak ismertté váltak volna. Álláspontom szerint, figyelemmel arra, hogy a vád tárgyának tisztázásához tartozik az ügyben vádlottként nem szereplő személynek a vádbeli cselekménnyel összefüggésben elkövetett, a Btk. Különös Részében meghatározott törvényi tényállást kimerítő cselekménye, ezért ezen személy tényállásban való megnevezése – az ügydöntő határozat rendelkező részében való elbírálás hiányában – nem jelent a vádon való túlterjeszkedést (mint ahogy jogos védelmi helyzet fennállása esetén is tartalmazza az ítéleti tényállás az ismert jogellenes támadó nevét).

Kérdésként merül fel ugyanakkor, hogyan is viszonyul a pénzmosás az előcselekményéhez képest.

A pénzmosás egy utólagos bűncselekmény. A pénzmosás mindig az alap büntetendő cselekmény, vagy legalábbis a részcselekményének a befejezése után követhető el; az alapbűncselekmény és a pénzmosás nem állhat egymással heterogén alaki halmazokban, egy elkövetési magatartás vagy magatartássorozat egyidejűleg az alapbűncselekmény és a pénzmosás törvényi tényállását nem merítheti ki.² Az alapbűncselekmény és a pénzmosás tehát csak anyagi halmazaként állapítható meg.

Ugyanazon elkövetési magatartás alapján pénzmosás pedig csakis akkor jöhet szóba, ha nem lehet megállapítani vagyon elleni bűncselekmény elkövetését. Nagy kérdés a jogalkalmazás során, hogy amikor az internetes csalók kérésére valaki csakis azért nyit számlát, hogy saját valós szándék nélkül, jövőbeli, tisztázatlan eredetű és kifejezetten eltitkolandó pénzeszközök fogadására, hogy az érkező összegeket készpénzben kell felvennie és az ismeretlen megbízó részére átadnia, akkor ezen cselekménye minek minősül. Az alapbűncselekmény elkövetőjének vagy pénzmosónak?

Az utóbbi időben kialakult joggyakorlat ezt szinte mechanikusan – szándékos – pénzmosás büntettként értékeli.³ Ezen álláspont indoka az, hogy a fenti elkövetési körülmények esetén maga a számlanyitás alkalmas az arra érkező pénz eredetének leplezésére, a megbízó személy névtelenségének megőrzésére, s annak célja éppen ez volt. A terhelt ekként tisztában volt azzal, hogy ismeretlen eredetű, illegális pénzüsszeg érkezik/érkezett a számlára, amelyet társával együtt azért vett fel, hogy megbízója részére átadja. A bűnös úton szerzett dolog pénzügyi művelet tárgyává válva különösképpen alkalmas a valós eredet leplezésére. A terhelt cselekménye arra irányult, hogy az őt megbízó háttérben, ismeretlenül maradó személy a számlájára érkező, illegális eredetű pénzüsszeghez úgy jusson hozzá, hogy annak eredete és a megbízó személye ne legyen feltárható, és a terhelt a számlák nyitásával, a pénz felvételével és továbbadásával ezt az eredetet és kapcsolatot leplezték el. A terhelti cselekmény által a pénz birtokosa és az alapcselekmény közötti kapcsolat megszakad, a pénz útja nyomon követhetlenné válik; így a megbízó a hozzá eljutott, bűncse-

¹ Alapvetően a pénzmosás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló (EU) 2018/1673 Irányelv.

² BH 2022.174., BH 2019.125. I.

³ BH 2021.278.

lekményből származó pénzösszeget – a terhelt cselekménye következtében – látszólag legális tulajdonként birtokolhatja. Ebből pedig kizárólag a terhelt akaratlagos magatartására és – a pénzmosásra irányuló – egyenes szándékára vonható következtetés.

Ezzel az érveléssel szemben azonban felvetődik pár kérdés.

Így a legelső az, hogy lehet-e előzetesen utólagos bűnkapcsolati magatartást megvalósítani? Amennyiben igaz az – és igaz –, hogy a pénzmosás csakis utólagos bűnkapcsolati formában valósulhat meg, akkor az alapbűncselekmény befejezté/bevégzetté válása előtt kifejtett magatartást lehet-e pénzmosásnak értékelni?

Azt nehéz lenne vitatni, hogy a szóban forgó bűncselekmény esetén már a csalás elkövetési magatartásának kifejtéséhez, a megtévesztéshez szükség van a hamis számla létre és annak a csalók rendelkezésre bocsátására, hiszen a megtévesztés éppen abból áll, hogy téves számlára történjen az utalás. A pénzmosás mellett érvelők álláspontja az, hogy figyelemmel arra, hogy a számlaszám rendelkezésre bocsátója az alapbűncselekmény (a csalás) részleteivel nincs tisztában, ezért annak nem lehet a – bűnsegédi – elkövetője, hanem csak a pénzmosásé.

Nézzük meg, hogy mi az, amivel biztosan tisztában van a számlanyitót/rendelkezésre bocsátó a pénzmosás mellett érvelők szerint is.

Az ilyen terheltek mindenképpen annak tudatában vannak, hogy olyan pénzek fognak (bármekkora összegben is) a számlájukra érkezni, amelyek nem őket illetik meg. Ezeket a pénzeket olyanok számára fogják eljuttatni, akik az előbbiből következően az utalások mögött rejtve állnak. Mindenképpen felmerül annak a lehetősége így a tudatukban, hogy az általuk felajánlott számlára illegális forrásból, s így akár bűncselekmény elkövetésére is felhasználhatják. Ezen lehetséges bűncselekmények pedig a természetükből adódóan valamilyen vagyoni előnnyel járnak, amely vagyoni előnyök (pénzösszegek) fognak az adott számlán megjelenni. Magyarán, felmerül a tudatukban annak a lehetősége, hogy akár valamilyen vagyoni elleni bűncselekmény elkövetésére is felhasználhatják az általuk biztosított bankszámlát, s ezen lehetőségbe belenyugodva cselekszenek. A vagyoni elleni bűncselekményeknek ugyanaz a lényegük; az elkövető olyan vagyoni előnyhöz kíván jutni a cselekménye révén, amely nem illeti meg. Ezzel pedig a „számlafutárok” is számolnak.

Álláspontom szerint annak nincs jelentősége, hogy ezen vagyoni elleni bűncselekménynek nem minden részletével vannak tisztában, hiszen ezen bűncselekményi törvényi tényállások átjárhatóak. „...a bizonyítás eredményéhez képest az ítéleti tényállás több vonatkozásában (így az elkövetés helye, ideje, módja, eszköze, motívuma, eredménye stb. tekintetében) eltérhet a vádirati tényállástól anélkül, hogy az a vádelvet sértené. Ezért a vád keretein belül a tényállásnak az elkövetés módja tekintetében történő pontosítása nem sérti a vádhoz kötöttséget.⁴ Így nem sérti a tettazonosságot az, ha lopás miatt emelt vád alapján orgazdaságot,⁵ vagy hűtlen kezelés helyett csalást,⁶ vagy csalás helyett orgazdaságot⁷ állapítanak meg. Nem követel meg a bírói gyakorlat az elkövetőtől alap-

vetően más tudattartalmat az adott bűncselekményeket illetően, hiszen a lényeg mindegyikben ugyanaz. Valamilyen illegális (bűn)cselekmény útján pénzhez, vagyoni előnyhöz jutni. Az mindegy, hogy ez pontosan hogyan. Ennyit, vagyis a vagyoni előnnyel járó bűncselekmények lényegét pedig a „számlafutárok” is tudják, legalábbis mindenképpen felmerül a tudatukban ennek a lehetősége, s abba belenyugodva cselekszenek. Ez pedig nem más, mint a bűnsegédi tudattartalom, amelyhez járul egy fizikai bűnsegédi magatartás, ráadásul az alapbűncselekmény bevégzettsége, befejezettsége (mi több, legtöbbször már a kísérlete) előtt. A büntetőjogi felelősségük, ekként a cselekményük minősítése pedig a ténylegesen megvalósult, ismeretlen elkövetők szándékával egybeeső cselekményhez igazodik, függetlenül attól, hogy annak pontos minősítését ismerték-e.⁸

Ezen bűnsegédi magatartás pedig az alapbűncselekmény befejezettsége után, egészen a bevégzettségig megvalósítható.

Érzelkelhető azonban, hogy a bírói gyakorlat nem ezen utóbbi irányvonalat követi. Mi lehet – többek között – ennek a következménye? Az, hogy adott esetben jobban megéri beismerni egy alapbűncselekményben való részvételt, még akkor is, ha az nem igaz, mint azt, hogy valaki csak az azt követő pénzmosásban vett részt. Az a nonszensz helyzet állt ugyanis elő, hogy amíg a pénzmosás bűncselekményének szándékos alaptényállásai (amelyek egészen a jelentős értékre való elkövetéssel bezárhatóan a generális minimumtól 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők) súlyosabban büntetendők, mint a tipikus előcselekményként büntetendő csalás vétsége és a nagyobb kárt okozó, vagy az üzletszerűen elkövetett kisebb kárt okozó csalás büntette (kettő, illetve három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők).

Ezt a jogalkotó is észlelte, de kényszerhelyzetben volt, ahogy az a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény indokolásából kiderül: A pénzmosás elleni büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló, 2018. október 23-i (EU) 2018/1673 európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkében szereplő uniós szabályozási kötelezettség alapján ugyanis a pénzmosás szándékos elkövetése négyévi szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekménynél nem lehet enyhébb, amihez képest a 6. cikk több súlyosító körülményt is felsorol. A magyar Btk.-tól idegen a négyéves tételkeret szabályozása.

Az orgazdaság és a pénzmosás törvényi tényállásának összevonásával azonban a magyar jogalkotó nem térhet ki az elől a kógens uniós követelmény elől, hogy a pénzmosás alapeseteinek törvényi fenyegetettsége nem lehet kevesebb négy év szabadságvesztésnél, aminél bizonyos eseteket súlyosabban kell minősíteni.

Abból eredően, hogy a törvényi tételkeret felső határa kötött, a jogalkotó csak az alsó határ generális minimumban való meghatározásával tudja elérni azt, hogy a korábban orgazdaságként minősülő, csekélyebb súlyú bűncselekmények kisebb társadalomra veszélyességét a jogalkalmazás artikulálni tudja. A kérdés megnyugtatóan pedig azzal rendezhető, ha az alternatív büntetések kiszabását szabályozó rendelkezés annak megfelelően módosul, hogy az alsó határ tekintetében gene-

⁴ BH 2005.242.

⁵ BH 1995.504.

⁶ BH 2006.278.

⁷ BH 2011.245.

⁸ Kúria Bt.III.1447/2018/12., Kúria Bfv.I.830/2017/16., Szegedi Ítéltábla Bf.II.353/2019/24.

rális minimumot előíró bűncselekmény esetén alkalmazandó lehet.⁹

Érzi tehát a jogalkotó, hogy gond lehet a büntetékiszabás során, amikor az alpbűncselekmény elkövetője csekélyebb tárgyi súlyú büntetendő cselekményt követett el, mint az ahhoz kapcsolódó utólagos bűncselekmény elkövetője. Ez erre tekintettel kialakított szabályozás bár jelent segítséget, mégis további koherenciaproblémákat vet fel. Ha egy büntetőeljárársban kerül sor az alpbűncselekmény és az ahhoz kapcsolódó pénzmosás elkövetőinek az elítélésére, akkor a vádlottak közötti belső arányosítás követelményének a szem előtt tartásával viszonylag könnyű helyzetben van a bíróság, és tud kellően arányosítani a büntetés kiszabása során közöttük. De ha az alpbűncselekmények elkövetőinek a felelősségre vonása nem történik meg a pénzmosók felelősségre vonásával egyidejűleg, vagy legalábbis korábban, akkor ezt az arányosítást már sokkal nehezebb megtenni, hiszen nincsen mihez mérni. De ezen túlmenően is veszélyben forog az ún. középértékű büntetékiszabási elv¹⁰ alkalmazhatósága. A pénzmosás alapeseténél 2 év 7 hónap 15 nap az irányadó középérték. Ez eleve több, mint a tipikus alpbűncselekményként megjelenő csalás vétsége esetén a büntetési tétel teteje (ami kettő év), és lényegesen több az ugyancsak tipikus nagyobb kárt okozó csalás büntette tekintetében alkalmazandó büntetési tétel középértékétől (ami 1 év 7 hónap 15 nap). Azt pedig érezzük, hogy bár fontos a hatékony fellépés az utólagos bűncselekményekkel szemben, de azért az nem eredményezhet, vagy legalábbis nem kellene eredményeznie eleve súlyosabb büntetékiszabási gyakorlatot. Ezért nincs más lehetőség, minthogy a pénzmosás alaptényállásai esetén a vádlottak közötti belső arányosítás követelményére tekintettel az irányadó középértéktől eleve el kell térni abban az esetben, ha az alapcselekmény büntetési tétele nem éri el az öt évet. Az eltérés indoka persze lehet az a büntetékiszabás során figyelembe veendő elv, hogy ha a minősítés függ az értékhatártól, enyhítő körülmény, ha a kár, az érték vagy a vagyoni hátrány az alsó határ közelében van.¹¹ Tekintettel azonban arra, hogy a pénzmosás bűncselekményének alapesetei 50 001 Ft-tól 5 000 000 Ft-ig terjednek, ezért egy pl. 550 000 Ft kárt okozó, azaz nagyobb kárt okozó csalás elkövetése esetén a csalásnál alkalmazható ugyan az előbbi elv, hiszen a minősítés alapját képező értékhatár közelében van az okozott kár, de ez a hozzá kapcsolódó pénzmosás esetén már nem, hiszen az ott figyelembe vehető 50 001 Ft-nak már közel a tizenegyszerese. Marad tehát az, hogy maga a törvény a törvényrontó, és a Btk. 80. § (2) bekezdésében foglalt elv felhívása nem lesz több, mint formalitás az előbb említett esetekben, vagy a Btk. 33. § (4) bekezdése alapján eljárva valamely alternatív szankciót szab ki a bíróság az ilyen kisebb tárgyi súlyú alapcselekmények esetén.

A pénzmosás bűncselekményének négy szándékos és egy gondatlan alapesete van.

Az első alapeset, az ún. „valódi” pénzmosás, vagy „materialis statikus” pénzmosás (ahol közgazdasági értelemben vett vagyontranszformáció nem következik be).¹² Ez egy eredménybűncselekmény, nyitott törvényi tényállás, amely tevéssel és speciális jogi kötelezettség megszegésével járó mulasztással egyaránt elkövethető. Az eredmény a cselekményből származó vagyon eredetének, a vagyonon fennálló jognak, a vagyon helyének, ezek változásának az elfedése (vagyis amikor a vagyon bűnös eredete a külvilág számára titkossá válik, a bűncselekményből való származása eltűnik) vagy elleplezése (a vagyon bűncselekményből való származása eltűnik, és emellett átalakul valamivé, ami jogszerű eredetűnek látszik). Az eredményre elegendő, ha az elkövetőnek az eshetőleges szándéka terjed ki, vagyis amikor előre látja a bekövetkezésének reális esélyét, s abba belenyugszik. Az eredmény bekövetkezhet saját korábbi és más által elkövetett korábbi büntetendő cselekményből származó vagyonra is. Annak nincs jelentősége, hogy a leplezettséget vagy az elfedést mások ténylegesen észlelték-e, de alkalmaznak kell lennie arra, hogy a kívülálló számára, ha csak egyetlen pillanatra is, de bekövetkezzen.

Így megvalósítják a pénzmosás büntetettét azok, akik a hűtlen kezeléssel származó pénzüsszeget fiktív jogcím alapján tovább utalják, annak ellenére is, hogy az utalások nyomon követhetők.¹³ A pénznek banki művelet körében történt fiktív jogcímű tovább utalása a külvilág szereplői számára az illegális eredetet felismerhetetlenné teszi, azaz legálisnak mutatkozó eredetet keletkeztet. Önmagában elegendő tehát, hogy a tovább utalásra valótlán jogcímen került sor, s még ha a pénz útja nyomon követhető is, a fiktív jogcímen történő utalás időpontjában a pénzmosás befejezetté vált. Vítatható természetesen ez az álláspont, de ha a legeggyűbb megtevésztési célú magatartást is elfogadjuk a csalás elkövetési magatartásának, akkor elfogadható az egyetlen pillanatig tartó elleplezés is pénzmosásnak.

A pénzmosás második alapesetét (az ún. „dinamikus pénzmosást”) az első alapeset szerinti eredményt megelőző (sui generis előkészületi) és erre irányuló, célzatos (tehát kizárólag egyenes szándékkal elkövethető) részcselekmények képezik. A 2018/1673 irányelv alapján szabályozó elv, hogy e részcselekmények büntetendőségét elsődlegesen az adja, hogy a bűnös vagyon elleplezésére irányuló célzat hatja át ezeket. A (2) bekezdésben foglalt tényállásszerű célzat hiányában a részcselekmények legfeljebb a harmadik és negyedik alapeset keretében, más alpbűncselekmény-elkövetőre értelmezhetők.

A második alapeset elkövetési magatartásai a következők: a vagyon átvétele (birtokbavétele, a saját rendelkezési körbe vonása), a vagyon elrejtése (minden olyan magatartás, amely megnehezíti vagy lehetetlenné teszi a vagyontárgy felkutatását), a vagyontárgy átalakítása (ami a vagyontárgy külső megjelenésének vagy rendeltetésének megváltoztatása), átruházása (a vagyon birtokosa, tulajdonosa megváltozik), az elidegenítésben való közreműködés (az átruházás során segítségnyújtás). A felhasználás esetén az elkövető a saját vagy más célja érdekében vagyontanszformációt hajt végre. Ez bármilyen, az előzőektől eltérő magatartás lehet, így például a bűnösen

⁹ Btk. 33. § (4) bek.: Ha a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa nem éri el az egy év szabadságvesztést, szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszabható.

¹⁰ Btk. 80. § (2) bek.: Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele.

¹¹ Kúria, 56. Bkv.

¹² GÁL István László, A pénzmosás új magyar szabályozása 2021-től. *Büntetőjogi Szemle*, 2021/1.

¹³ BH 2022.174.

szerezett pénz elköltése akár az életvitel, akár gazdasági tevékenység körében, de ez lehet a készpénzes felvétel is. A felhasználás tényállásszerűsége a célzattól függ. A pénzügyi tevékenység végzése vagy ennek igénybevétele akár legálisan, akár illegálisan is történhet. A pénzügyi tevékenység fogalmát a Btk. 402. § (2) bekezdése határozza meg, amely szerint pénzügyi tevékenységen, illetve pénzügyi szolgáltatás igénybevételén a pénzügyi szolgáltatási vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási, befektetési szolgáltatási vagy befektetési szolgáltatási tevékenységet kiegészítő szolgáltatási, árutőzsdei szolgáltatási, befektetési alap-kezelési, kockázattitőkealap-kezelési, tőzsdei, központi értéktári vagy központi szerződő fél, vagy biztosítási, viszontbiztosítási vagy független biztosításközvetítői, illetve önkéntes kölcsönös biztosító pénztári, magánnyugdíjpénztári vagy foglalkoztatónyugdíj-szolgáltatási tevékenységet, illetve annak igénybevételét kell érteni.

A saját bűncselekményből származó vagyon „tisztára mosása” a 2018/1673 irányelv alapján azonban csak olyan esetekben büntetendő, ha a pénzmosás túlmutat a pusztá birtoklásra vagy a felhasználásra, és a vagyon átruházására, átalakítására, eltitkolására vagy leplezésére is kiterjed, továbbá a büntetendő cselekmény által okozott kárhoz képest további kárt eredményez. „A 2018/1673 irányelv [...] nem várja – nem is várhatja – el a deliktum azonos aspektusainak többszörös büntetését, a kétszeres értékelést, egyrészt az alpbűncselekmény, másrészt pénzmosás miatt. Ezért nem büntetendők az olyan, rendeltetésszerű felhasználásnak tekinthető magatartások, amelyekhez nem társul újabb csalárd magatartás, illetve annak következményeként az alpbűncselekményhez képest többlétsérelmem.

Ellenkező eset azt jelentené, hogy a bűncselekmény útján megszerzett vagyon mindenféle használata tilalmazott, így a vagyonnak éppen az a célja lenne ismételt büntetőjogi fenyegetés alá eső tevékenység, ami jellemzően a vagyon lényege, a használat és a rendeltetésszerű felhasználás. Az ilyen büntetőjogi szabályozás ahhoz vezetne, hogy a bűncselekmény szükségszerű – és korábban büntetlen – utócsselekményét is kiemelné a jogalkotó a lehetséges utócsselekmények köréből¹⁴. E tényállás keretében a kétszeri értékelés tilalmából következően csak azok az eredetleplezési célú magatartások nyerhetnek önálló büntetőjogi értékelést, amelyek nem szükségszerű velejárói az alapcselekmény elkövetésének.”¹⁵

Nem egyszerű azonban eldönteni, hogy mely felhasználások azok, amelyek a nem büntetendő használaton és rendeltetésszerű felhasználáson túlmutatnak, az alpbűncselekményhez képest többlétsérelmet okoznak és nem tartoznak a büntetlen utócsselekmények közé, amelyek a látszólagos anyagi halmazat egyik esetét képezik.

A büntetlen utócsselekmények körébe azok a cselekmények tartoznak, amelyek az előcselekménnyel okozott jogsérelmet nem fokozzák, illetőleg amelyek külön értékelése az elkövetőre méltánytalanul súlyos lenne. „Az emberi természettel ellentétes követelmény lenne azt várni a bűnelkövetőktől, hogy saját maguk leplezzék le a bűncselekményüket; ennek elmaradása

azért önálló bűncselekménynek nem minősülhet.”¹⁶ Nagy kérdés, „hogy a megkívánt többlétsérelmem mikor állapítható meg a vagyongeneráló bűncselekmények [...] esetében, azon az alapon, hogy az elkövető az elkövetési tárgy bűnös eredetét a külvilág előtt akár aktív magatartással eltitkolja (eltitkolni törekszik). Melyek azok a megkülönböztető ismérvek, amelyek alapján a megszerzett vagyon illegális eredetének eltitkolása, leplezése és megsemmisítése eltérő jogi megítélést eredményez.”¹⁷

Természetesen nehéz egy mindenre kiterjedő elhatárolási elvet kimondani.

Azt gondolom, hogy azokban az esetekben, amikor a vagyon bűnös eredetének elfedési, elleplezési célzata nélkül, mindössze az alpbűncselekményből származó vagyoni előny realizálása, az elkövetők egymás közötti szétosztása történik, akkor az semmiképpen nem értékelhető pénzmosásnak. Ennek a megállapításához az szükségeltetik, hogy a vagyon mozgása ne haladjon túl az alpbűncselekmény elkövetőinek a körén, és az azon belüli mozgása se mutasson konspirációs, a kívülállók felé hamis jogcímet mutató jelleget.

Ugyancsak a büntetlen utócsselekmények körébe kell tartozzon az az eset is, amikor az alap büntetendő cselekményből származó vagyoni előny felhasználása az alpbűncselekmény folytatását célozza, lényegében a pénznek az alpbűncselekmény folytatásába történő visszaforgatása, újbóli befektetése valósul meg.

A harmadik alapeset az ún. bűnpártoló jellegű pénzmosás, amely a vagyonek Kobzás és a vagyonvisszaszerzési eljárás meg hiúsításával kapcsolatos, azzal jár (erre az eredményre elegendő, ha az eshetőleges szándék terjed ki), vagy legalábbis az elkövető arra törekszik (ez más speciális célzat, amely egyenes szándékot kíván meg). Az elkövetés tárgya lehet – a (9) bekezdés korlátai között – a saját vagy más által elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyon egyaránt.

A 2020. évi XLIII. törvény indokolása szerint a büntetendő cselekményből származó vagyonnal kapcsolatos büntető anyagi jogi következmény a vagyonek Kobzás, illetve esetlegesen a vagyonek Kobzás alá egyaránt eső vagyonnal kapcsolatos polgári jogi igény érvényesítése. Ezen anyagi jogi intézkedések közvetetten – büntetőeljárás eljárási cselekmények útján – célozzák a bűnös eredetű vagyon végleges elvonását. Ehhez képest az inkriminált vagyon – közvetlen és ideiglenes – eljárásjogi elvonása mindazon intézmények (lefoglalás, zár alá vétel) és eljárások (vagyonek vonásra irányuló eljárás) útján valósul meg, amelyek célja az anyagi jogi intézmények alkalmazhatóságának biztosítása. A két jogág intézményrendszer-beli különbségeire figyelemmel a Javaslat kifejezésre juttatja, hogy akár a közvetett anyagi jogi cél (vagyonek Kobzás, polgári jogi igény), akár a közvetlen eljárásjogi cél (pl. lefoglalás) meg hiúsításáról van szó, a cselekmény tényállásszerű. Az olyan cselekmények, amelyek nem a vagyon e minőségével kapcsolatosak, szükségszerűen más tényállás körében nyernek értékelést. Így például abban az esetben, ha az egyébként bűncselekmény elkövetéséből származó vagyontárgy – egyben tárgyi bizonyítási eszköz – megsemmisítésére kerül sor, amelynek célja ki-

¹⁴ 2020. évi XLIII. törvény indokolása.

¹⁵ A büntetőjogi legfőbb ügyész helyettes 1/2017. (VII. 31.) LÜ h. körlevele a pénzmosás miatti bűnügyekben követendő ügyész gyakorlat büntetőjogi szempontjairól 6. pont.

¹⁶ BÉKÉS–FÖLDVÁRI–GÁSPÁR–TOKAJI: Magyar Büntetőjog általános rész, BM könyvkiadó, 1980. 305. o.

¹⁷ PÓLT Péter: A saját pénzmosás dogmatikai kérdései, *Belügyi Szemle*, 2023/5. 776. o.

zárólag a büntetőjogi személyi felelősség elkerülése, az nem a pénzmosság, hanem a bűnpártolás tényállásába ütközhet.¹⁸

A negyedik alapesetet 2021. január 1. napjától az ún. orgazda jellegű pénzmosság képezi, minthogy a pénzmosság az orgazda jellegű elkövetési magatartásokat és az orgazdaság elkövetési tárgyait mint egy mesebeli kis gömböc, teljes egészében elnyelte (nehéz nem arra gondolni, hogy ezen szabályozásban nagy szerepe volt annak a törekvésnek is, hogy a felderített pénzmosságos bűncselekmények száma végre jelentősebben növekedjen).

Ez a fajta pénzmosság kizárólag más elkövető alpbűncselekményéhez kapcsolódhat, nem célzatos, elegendő az eshetőleges szándék. Az elkövető tudatának – legalább eshetőlegesen – ki kell terjednie a pénzmosság tárgyát képező vagyonnak büntetendő cselekményből való származására, de nem kell kiterjednie annak részleteire. Álláspontom szerint e tekintetben ugyanúgy az alpbűncselekmények lényegére kell csak kiterjednie a pénzmosság elkövetője tudatának, mint ahogy fentebb már kifejtettem. A legfőbb bírói fórum eseti döntésében kifejtette, hogy jóhiszemű vevő mivoltára nem hivatkozhat a terhelt, amikor a forgalmi engedély átadásának hiányában – ezáltal a vétel tárgyának, illetve az eladó tulajdonosi pozíciójának tényleges ellenőrzése nélkül – is jelentős összeget fizetett a járműért, azt birtokba is vette, majd hónapokkal később, szintén iratok nélkül túladott rajta. Az adott körülményekből a terhelt tisztában volt azzal, hogy nem jogszerű tulajdonátruházás alanya, az általa tudottan vagyon elleni bűncselekményből származó jármű megszerzését ennek ellenére vállalta.¹⁹ Az orgazda (a hatályos rendelkezések alapján a pénzmosság elkövetője) tudatának csak arra kellett kiterjednie, hogy nem jogszerű tulajdonátruházás alanya, s ebből következően egy vagyon elleni bűncselekményből származott a jármű. Nem kellett kiterjednie ezen túlmenően semmilyen tényre, így arra, hogy az adott járműhöz az eladó megtévesztés (csalás), eltulajdonítás (sikkasztás), elvétel (lopás) vagy milyen másik vagyon elleni bűncselekmény elkövetési magatartása révén jutott, hiszen valamennyinek ugyanaz a lényege.

Az elkövetési magatartások a miniszteri indokolás²⁰ szerint nem szolgálhatják kizárólag az alpbűncselekmény elkövetőjének érdekét, mert ebben az esetben pénzmossághoz képest speciális – tárgyi – bűnpártolás lenne megállapítható. A pénzmosság ezen alapesetének kedvezményezettje ebből kifolyólag csak a pénzmosság elkövetője vagy az alpbűncselekmény elkövetőjén kívüli harmadik személy lehet.

Ahogy a Kúria kifejtette,²¹ a tárgyi bűnpártolás alapesetében törvényi követelmény a bűnpártoló részéről, hogy a bűncselekmény folytán jelentkező előny biztosításában az alpbűncselekmény elkövetője oldalán működjön közre. A bűnpártolás akkor minősül haszonszerzés végett elkövetettnek, amennyiben a bűnpártoló az alapcselekmény elkövetője érdekében fejti ki a cselekményét, azonban közreműködése a saját maga számára történő haszonszerzést is célozza (jellemzően valamilyen ellenszolgáltatás érdekében fejti ki a bűncselekményből származó előny biztosítására irányuló tevékenységét).

Ha az elkövető célja kizárólag az alpbűncselekményből

származó teljes előnynek a saját maga részére történő megszerzése, biztosítása, illetve felhasználása, akkor ezáltal az alapcselekmény elkövetőjének érdekében történő cselekvés is hiányzik, így bűnpártolásról nem lehet szó. A pénzmosság azon esete, amikor a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó dolgot az elkövető magának vagy harmadik személynek megszerzi, speciális bűncselekmény a (tárgyi) bűnpártoláshoz képest, másrészt pedig annál súlyosabb megítélésű, ezért (specialitás hiányában is) elnyeli (konzumálja) azt (Kúria Bfv.II.538/2014/19.).

A pénzmosság minősítési rendszere is változott a 2018/1673 irányelvnek való teljes körű megfelelés érdekében. Az ügyvédként történő elkövetés már nem önálló minősítő körülmény, bevezetésre került egy öttől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített esetscsoport, a foglalkozásánál fogva speciális elkövetői kör meghatározása már nem felsorolás révén, hanem a pénzmosság és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvényre (Pmt.) hivatkozással történik. Ebben a körbe tartozó szolgáltatóknak minősülnek a Pmt. 1. § (1) bekezdésében és az (1a) bekezdésében meghatározottak, köztük a korábban önálló minősítő körülményt képező ügyvédek is. Fontos, hogy a bűncselekménynek csakis a szakmai, szolgáltató tevékenységgel összefüggésben történő elkövetése esetén állapítható meg ezen minősítő körülmény.

A pénzmosság előkészülete a korábbi „elkövetésben való megállapodás” helyett generálisan büntetendő. Valamennyi alapeset tekintetében megvalósulhat, azonban a második alapesetbe tartozó elkövetési magatartások a (2) bekezdés szerinti befejezett bűncselekményt valósítják meg.

A jogalkotó a Btk. 399. § (9) bekezdésében egy büntethetőséget – elvárhatóságot – kizáró okot határozott meg, amely szerint nem büntethető a felbujtó vagy a bűnsegéd, ha a (3) vagy a (4) bekezdésben meghatározott bűncselekményt az általa elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyonra követi el. Vagyis ez a büntethetőséget kizáró ok nem vonatkozik az első és a második alapeset tettesére, aki felbujtja vagy segíti a pénzmosság elkövetőjét az általa elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyon vonatkozásában.

Az ötödik alaptényállás a gondatlan pénzmosság. Ezt csak más személy követheti el, az alpbűncselekmény elkövetője nem. Az elkövetési magatartások azonosak a szándékos pénzmosság elkövetési magatartásaival. A gondatlanság a vagyon bűnös eredetének felismeréséhez kapcsolódik, a konkrét elkövetési magatartásokat azonban szándékosan valósítja meg az elkövető. A gondatlan változat minősített esetei lényegében megegyeznek a szándékoskal, kivéve természetesen az üzletszerű elkövetést.

Ha a gondatlan pénzmosság elkövetője a hatóságnál önként feljelentést tesz, akkor nem büntethető sem a pénzmosság gondatlan alapesete, sem annak minősített esete miatt, feltéve, hogy a cselekményt még nem vagy csak részben fedezték fel. Azt, hogy mikor tekintünk valamit részben felfedezettnek a pénzmosságot illetően, nem könnyű eldönteni a gyakorlatban, feltehetően nem is lesz gyakori az alkalmazása, de az biztos, hogy ez egy objektív, az elkövető tudatán kívüli körülmény.

Fontos még megjegyezni, hogy 2021. január 1. napjától az 50 000 Ft-ot meg nem haladó értékre elkövetett pénzmosság

¹⁸ 2020. évi XLIII. törvény indokolása az 53. §-hoz.

¹⁹ BH 2000.341.

²⁰ 2020. évi XLIII. törvény indokolása az 53. §-hoz.

²¹ BH 2023.210., Kúria Bfv.II.545/2022/9.

[a 2012. évi II. törvény 177. § (1a) bekezdése szerinti tulajdon elleni] szabálysértésnek²² minősül.²³

Következtetés

A pénzmosás célja, hogy illegális úton, avagy bűnözésből szerzett anyagi nyereségeket törvényes forrásból származó nyereségként, tőkeként tüntessenek fel, azért, hogy a bűncselekménnyel szerzett vagyon eredete igazolhatóvá váljon, megsza- badulva annak felismerhetően jogellenes mivoltától. Látjuk, hogy a pénzmosás bűncselekményének hatóköre egyre tágul és tágul – legutóbb az orgazdaság önálló törvényi tényállásá- nak feláldozásával – leginkább az uniós követelményeknek

²² Aki lopásból, sikkasztásból, csalásból, hűtlen kezelésből, rablásból, kifosztásból, zsarolásból vagy jogtalan elsajátításból származó dolgot vagyoni haszonszerzés végett ötvenezer forintot meg nem haladó értékben megszerez, elrejt vagy elidegenítésében közreműködik, szabálysértést követ el.

²³ Btk. 462. § (2) bekezdés g) pont: Nem bűncselekmény, hanem szabálysértés valósul meg, ha a pénzmosást ötvenezer forintot meg nem haladó értékre, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 177. § (1a) bekezdésében meghatározottak szerint követik el.

való eleget tétel érdekében. Eközben a gyakorlati alkalmazha- tósága bizonyos értelemben tisztább lett, ugyanakkor olyan belső, elméleti ellentmondásokat hozott létre a statisztikai szemlélet előretörése, amelyeket a gyakorlat fel tud ugyan ol- dani, de az elmélet sérüléseket szenved, és a bűncselekmény mai gyakorlata a dogmatika eszközrendszerébe már egyre ke- vesbé beilleszthető. A 2021. január 1-jétől hatályos új magyar büntetőjogi szabályozás amellet, hogy mindenben megfelel a nemzetközi szervezetek és a hatályos nemzetközi egyezmé- nyek elvárásainak, a magyar anyagi büntetőjog dogmatikájá- val ellentétes, a gyakorlatban alkalmazhatatlan rendelkezése- ket is tartalmaz.²⁴ Kérdés, hogy megéri-e, hogy az elméletet feláldozva egy statisztikai adat szemléletű ítélkezési gyakorlat alakuljon ki, amely rendszerben „a dogmatika nem eszköz- ként, hanem akadályként működik”.²⁵

²⁴ GAL László István: Dogmatikai problémák a pénzmosás hatályos ma- gyar szabályozásával kapcsolatban. Dogmatikai problémák a pénzmosás hatályos magyar szabályozásával kapcsolatban – CORE (letöltési idő: 2024. február 21.).

²⁵ TÓTH Mihály: Adalékok a pénzmosás hazai tényállásának 30 éves út- kereséséhez. <https://youtu.be/54fRVnh6tEk?si=z4zBgdWP8wH5DRyE> (le- töltés 2024. február 21.).